

dadeni Novgorodiga, nõudis Tartu sõsarlinnade toetusel, et kaupmeeskond peab keelduma talle vahepeal tagasisaadetud kontoripitseri tarvitamisest ning selle lõplikult üle andma Tartule. Kontori vastupuiklemine oli asjatu, vastupanu oli peagi murtud, kaupmeeskond kuulas nõudmist ja saatis „sunte Peters inghesegel“, oma iseseisvuse viimase tunnuse, Tartusse. Ta tohtis oma kätte jätta vaid vahapitseri. Sellele Tartu iseseisvustumisele oli üldine olukord ses mõttes soodus, et 1398. a. järgnenud Ojamaa ja Wisby allaheitmine ordu poolt pööras Hansa tähelepanu ära sündmustikult idas, ja revolutsiooniline liikumine Lüübekis 1408. a. muutis ta mõneks ajaks võimetuks oma kaubandusliku vabaduse kasutamises. Seda visalt kättevõidetud Tartu seisukohta kontori ja Hansa suhtes polnud nüüd enam võimalik tõsiselt ega püsiva tagajärjega kõigutada. Võis ette näha, et kokkupõrked Hansaga pidid tulema ja need võisid õige pea esineda, niipea kui Liivimaa linnad järele andsid ülitihsti esinevale kiusatusele, silmas pidada oma võimu-seisukorras eeskätt omi erihuviseid üldiste Hansa seisukohtade kõrval.

Läbikäimine Novgorodiga kannatas järjest suureneva kindlusetuse all. Sest lüüasaamise tõttu Tannenbergi juures (1410. a.), mille tagajärjeks olid alguses sõjaseisukorrast tingitud sammud, nagu näit. hobuste väljaveo keeld, langes õige tublisti ordu ja sellega ühes ka Liivimaa linnade kaaluvus venelaste silmis, — Liivimaa esines ju venelaste silmis ordu maana, — mis viis venelased upsakuseni, lepinguvastaste uuendusteni ja ajaliste hõõrumisteni, kuni nad lõppeks 1416. a. alul ära keelasid igasuguse kauplemise sakslastega, välja arvatud kauplemine toiduainetega. Tartu kostis sellele, viibimata ära keelates Novgorodi sõidu omil ja läbisõitvaid kaupmehil. Selle järele 15. II. 1416. a. Pärnus kokkuastunud linnadepäev pani maksma üldise kaubandussulu; peaksid aga venelased tulema Liivimaa linnadesse, siis võis siin nendega kaubelda; s. t. Vene kaubanduse ladu kanti ajutiselt üle Liivimaa linnadesse. Otsusest teatati Stralsundile ja Brüggele, mitte aga Lüübekile. See otsus ei võinud olla Hansa huvides ja teda pidi võetama võimupiirest üle astumisena. Hansapäev lükkas otsuse tagasi ega tunnustanud teda, ja selle kaks aastat kestnud tülasja lõpptulemusena pidid Tartu ja teised Liivimaa linnad järele andma ning muutuma oma ülespidamises Novgorodi vastu ettevaatlikumaks. Tartu annab jällegi Lüübekile aru kõigest oma tegevusest Novgorodis. Nii näit. 1419. a., kui Peetrikoda Novgorodis maha põles ja kontor sellest kirjalikult teatas Tartule, pöördus viimane viibimata teadaandega ja järeleküsimisega Lüübeki poole. Et Lüübek ühelt poolt oma kauge seisukoha tõttu ülitihsti esines võimetuna oma äriasjade teguvõimsas juhtimises, eriti juhtudel, kus tarvilik oli kiire teotsemine, teiselt poolt aga, kõrvalekistuna huvide läbi läänes, mis talle ligemal seisid, ei suutnud näidata tarvilikku arusaamist asjade arenemisest Novgorodis, siis selgus õige pea, et Tartu viibimine Lüübeki eestkoste all mõjus takistavalt kaubandusse ega edendanud ka kontori tegevust. Sellepärast pidigi õige pea järele antama Tartu õigustatud nõudmisele. 1427. a. anti nõusolek kõvendatud rahanduslikuks kontrolliks kontoris, sest kaupmeeskonna aineeline seisukord Novgorodis oli muutunud sedavõrt viletsaks, et ta veel samal aastal pöördub Tartu poole, paludes saata Peetrikojale uus vaimulik, kuid „tagasihoidlikuma rahatasuga“, sest senine palk olevat kaupmeeskonnale raske täita. Tartu täitis selle palve viibimata, kuigi Peetrikoja vaimuliku nimetamine oli vastuvaidlematuks Lüübeki ja Wisby eesõiguseks. Ja kuigi sel puhul oli seletusi Lüübeki ja Wisbyga, siis osutusid asjaolud ometi tugevamaiks ning kontori aineeline sõltuvus sundis Lüübekit ja Wisbyt loovutama selle oma põlise eesõiguse Tartule.